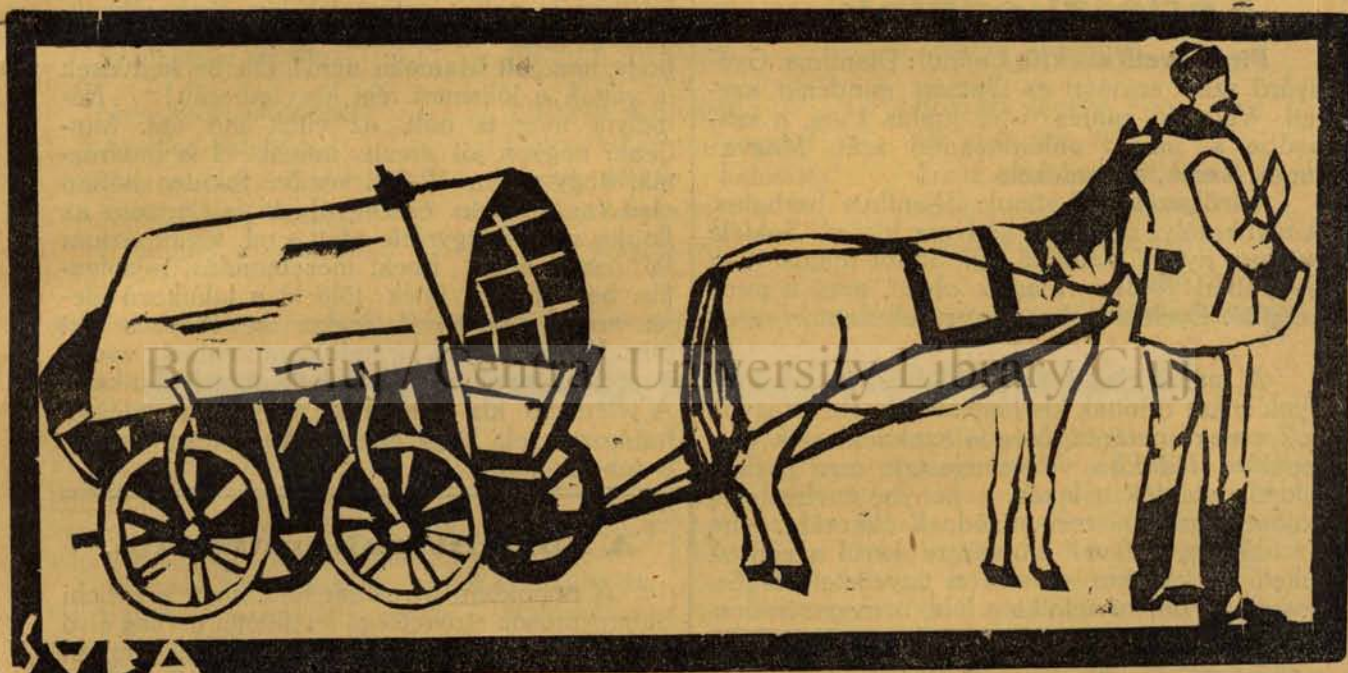

ÚJ CIMBORA

KÉPES GYERMEK LAP

A székely és szekere.

1935. MÁJUS

10.

III. ÉVFOLYAM

13. szám

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR - SZERKESZTI: FERENCZY LÁSZLÓ MARCELLA
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: CLUJ, STR. BARON L. POP No. 5. - TELEFON: 6-87.

APRÓSÁGOK TARKASÁGOK

Mael Ferenc: Aranyegyszeregy.

*Négyszer hat az huszonnégy,
Lélekzetet orron végy.*

*Négyszer hétből huszonnyolc lesz,
Nem talál az, ki nem keres.*

*Négyszer nyolc pont harminckettő,
Rossz gyermekre jár a vessző.*

Kertészkedjünk...

Piros évelő székfű. Latinul: Dianthus. Gyönyörű szép színéért és illatáért mindenki szereti. Vetendő május 1-től június 15-ig, a szabadba s innen palántázandó szét. Magva: lapos, kerek, tompafekete.

Törökszékfű. Latinul: Dianthus barbatus. A régi erdélyi úrikertek kedvenc virága. Sokféle színben nyílik. Vetendő ápr. 15-től május 15-ig a szabad földbe. Magva olyan, mint a piros székfűé. Évelő. Csak egyszer kell vetni.

A május eleji hűvös időjárás, éjszakai fagyok sokat ártottak kis kertészeinknek. Elfogyott sok zsenge palánta. Még jó azoknak, akik cserépekbe, ládába veteményeztek, mert ezek a kikelő palánták a lakás, a konyha enyhe levegőjében szépen megerősödnek akkorára, mire az idő enyhültével kiültetésre kerül a sor. A kikelő palántákra gondosan ügyeljenek, öntözgessétek őket, ha netalán a földjük megszáradna.

Nyers tojás ~ főtt tojás...

Mindig jó tudni, de különösen húsvétkor, hogy vajjon a kapott hímes tojás megvan-e főve, vagy pedig nyers? Volt bizony már arra is eset, hogy húsvéti piros tojásnak nyers tojást festettek meg. Persze aztán ebből nagy baj lett. A tojás feltörése alkalmával összepiszkolódott a szép ünnepi ruha és nem lehetett a tojást megenni.

Elárulom nektek, hogy miképpen állapíthatjátok meg a tojásról, hogy megvan-e főve, vagy pedig nincs.

A főtlen tojást, ha megperdititek, hogy frogjon, legfeljebb egy-két fordulatot végez, azután megáll, mert a tojás belső része egyensúlyi állapotban van hozzáfűggesztve a tojás héjához. A tojás megfővése után belső része

megkeményedik és ezzel a tojás egyensúlyi viszonyai megváltoznak. A főtt tojást, ha megperdititek, sebesen forog az asztalon.

Tudom jól, hogy sokszor lábballankodtok a konyhában olyankor is, amikor tojásfőzés van. Sőt a mulkor elpanaszolta nekem valaki, hogy közületek egy kis leány összevegyítette a főtt tojásokat a nyers tojásokkal. Most már, ha ezt tudjátok, nem származik ezekből semmi baj! Mint valami varázslók léptek fel és néhány pillanat alatt szét tudjátok választani a nyers tojásokat a főtt tojásoktól. *Dr. Szász Ferenc.*

A satumarei kis cimborák találkozója.

A húsvéti szünidőben, április 24-én kedves találkozója volt a satumarei kis cimboráknak. Mintegy negyven gyermek gyűlt össze a hírre, hogy hazajött Marcella néni! Oh be kedvesek is voltak a jólismert régi kis cimborák!... Némelyik meg is nőtt, az eltelt idő óta. Mindenki nagyon jól érezte magát, el is határozták, hogy május 12-étől kezdve minden hónap első vasárnapján összegyűlnek találkozóra az Ilonka néni felügyelete alatt a ref. főgimnázium IV. osztályában. Ének, mesemondás, rajzoltatás, bélyegcsere, játék tölti ki a találkozó idejét, amely délután 4 órakor kezdődik s tart 6-ig. Nyáron közös kirándulásra mennek, vasárnap délutánonként valamelyik közeli lankára. A jelenlevő kis cimborák nagy lelkesedéssel határozták el, hogy ezután ők is résztvesznek a toborzóban.

A zürichi babamúzeum.

A napokban olvastam róla, hogy a zürichi babagyárosok szövetsége felállította a világ első babamúzeumát. Van itt ebben a múzeumban több ezer, mindenféle nemzeti viseletbe öltöztetett baba, még maláj, néger és eszkimó baba is. A gyermekek nagy gyönyörűséggel és érdeklődéssel látogatják a múzeumot. S ne higgyétek, hogy a babaruhák amolyan tingli-tangli vásári fércelmények. — A múzeum összeállítása előtt minden egyes babát az illető országba küldtek el, a japán babát Japánba, az arabot Arábiába, a tirolit Tirolba, a magyart Magyarországra, a románt Romániába — és így tovább. Minden nemzet maga varrta, maga öltöztette fel a maga népviselete szerint a kapott babákat. Egy év kellett hozzá, míg a világ minden részébe szétküldött babák visszaérkeztek Zürichbe és a múzeumot megnyithatták.

Ha valamelyik közületek szüleivel Zürichben jár, feltétlen nézze meg az ottani babamúzeumot.

T E M E T É S.

Szomorú az udvar,
Búsul a kertecske:
Piros hajnalhasadáskor
Mehalt a víg fecske,
Villásfarku fecske

Nem kelti föl többet
Az alvó folyókat,
Nem csicsergi többet körül
A mosolygó rózsát,
Bólingató rózsát.

Laciék betették
Egy kis ládikába:
Puha fehér liliomba,
Zöld fodormentába,
Jószagú mentába.

Virágok szemében
Harmatos könny reszket...
Viszik, viszik a halottat;
Laci a keresztet,
A kis fakeresztet.

Berci a koporsót
Húzza, húzogatja...
Búsan szól a harangvirág
Bánatos harangja,
Zokogó harangja.

Rózsafa tövébe
Ők el is temették...
Eresz alatt fecskék sirnak,
Árván maradt fecskék,
Szegény kicsi fecskék!

PÓSA LAJOS.

Ismerjük meg szülőföldünket!

Mintha az Isten is várnak szánta volna Erdélyt. Keletről és délről a Kárpátokban, északon a radnai havasokban, nyugaton a Bihar-hegységben olyan várfalat emelt, melyek mellett eltörpül minden emberi erődtmény.

De még sem zárta el egészen a külvilágtól, hanem kapukat is hagyott. A Someş (Szamos) és a Mureş (Maros) völgyei nyugat felé, az Oltul (Olt) és a Jiul (Zsil) völgyei dél felé olyanok, mint a várba nyíló kapuk, melyeken át nagyobb szállítmányok, szekerek közlekedhetnek. A rodnai, ghimesi, oituzi és a brani (tölcsvári) szorosok olyan mély bevágódások, melyek egy-egy keskeny ajtón át gyalogösvény gyanánt szolgálnak.

És ebben az istenadta várban mindig jól lehetett élni. A határhegyekből Erdély belsejébe nyúló lejtőket óriási erdőségek borították. A közöttük elterülő medencét erdő aljának (régiesen: erdő elvének) nevezték s ebből lett az Erdély név. Az erdőségek anyaga bőven szolgáltatta az építkezéshez és tüzeléshez való fát. Bőséges vadállományuk könnyű zsákmánnyal kecsegtette a vadászt s növényei közül sok kínálta önként termését ételmül, vagy csemegeül az őseimnek.

A gyermeki szólás-mondás szerint „ágazik, bogazik, még sem levelezik” a folyó s Erdélyt ugyancsak össze „ágazzák-bogozzák” a szebbnél szebb folyók ezrei. Északon a Someş, középen a Mureş, délen az Oltul gyűjti össze őket, hogy hosszú út után mindnyájukat a tenger ölébe vigye. S e patakok és folyók nemcsak vizet adtak a szomjazónak, termékenységget a mellettük levő földnek, de bőséges halállományukkal, az erdei vadak mellett, egyik főtáplálékát szolgáltatták az Erdélyben lakó őseimnek.

Mert már sok-sok ezer esztendővel ezelőtt itt élt az ember. Akkor az ember még csak kőből és az elejtett állatok csontjából készítette eszközeit. Barlangokban, vagy kunyhókban lakott. Állatok bőrével ruházkodott. Halászatból, vadászatból, vadon termő növények gyümölcséből élt. Étele izesítéséhez Erdély hegyeiben sok helyen és könnyen talált sót.

Hogy milyen fajta nép lakott itt az ősidőkben, azt senki sem tudja. Akkor az emberek még nem tudtak írni, olvasni s így nem is maradt fenn tőlük semmi írott emlék, csak csontvázak és szerszámok. Ezek pedik némák.

Sok-sok idő telt el, míg a halászatból és

vadászatból élő ember itt Erdélyben is vagy rájött ő maga, vagy eltanulta másoktól az állattenyésztést, majd meg a földművelést s szerzsámaik kő helyett rézből, majd meg bronzból kezdte készíteni.

Mint a halászat és vadászatra, úgy az állattenyésztés és földművelésre is nagyon kedvező volt Erdély. A hegyek és erdők várfalak és bástyák gyanánt övezték, nemcsak az ellenséges emberektől védték, de védelmezték a külső időjárástól is. Nem engedték be az északról jövő hideg, fagyasztó szeleket, vagy a sokszor dél felől támadó tikkasztó, száraz szeleket. Az előbbieket sokszor elfagyasztották, az utóbbiak pedig elperzselték volna a háziállatok legelőit és az emberek vetését.

Mikor rájöttek, hogy a réz, még inkább pedig a bronz (melyhez szintén réz kell) szerzsámaik készítésére jobb a kőnél; ezért az

anyagért sem kellett idegenbe menniök. Erdélyben ma is van Munți Metalici (Rézhegység) nevű hegy, honnan ezt az új, akkor annyira értékes anyagot kibányászhatták.

Erdély őskori lakói azonban ismerték az aranyat is. Herodotos, görög történetíró, Krisztus előtt az ötödik században (tehát 2400 évvel ezelőtt) azt írja, hogy a Mureș mentén ágátírssek laknak, akik arany ékszereket használnak. Mivel pedig Európában az Ural-hegységen kívül arany másutt nem fordult elő, azt itt kellett Erdélyben bányásszák. Kezdetben talán inkább mosták a mai aranybányák vidékéről jövő folyók homokjából. Még ezelőtt 50 évvel is mosták az aranyat Turda mellett az Ariesből (Aranys), mely nevét is erről vette.

Mindezekből látható, hogy Erdély egy tejjel-mézzel folyó és Istentől megáldott ország volt.

Dr. Dobos Ferenc.

Talpas és Barnabás kalandos utazása repülőgépen.

Írta: **Teleky Dezső.**

(21. folytatás.)

Az alanti levegő rétegekben valóban elviselhetőbb volt a hideg. Jó darab ideig mehettek már. Útjuk alatt úszó jégheggyekkel és jégmezőkkel találkoztak. Egyszerre esodálkozva látták, hogy az egyik jégmezőn alakok mozognak. Nézik-nézik miféle teremtmények. Azok bizony sarkvidéki fókák voltak.

De hogyan kerülhetnek állatok ezekre a mozgó jégszigetekre?

Ennek magyarázata nagyon egyszerű. A sarkitenger legnagyobb részét jégpáncél borítja, mely két-három újjnyi vastagságától tiz-tizenöt méter vastagságig nagyon különböző lehet. Természetes, hogy ezek a végeleáthatatlan kiterjedésű jégmezőkön, melyek a szilárd szárazföld benyomását teszik, ember állat nyugodtan járkel, sőt huzamosabb ideig élhet rajta.

De a délről folyó meleg tengeráramok kivált január és február hónapokban ostrom alá fogják a jégpáncélokot s azokat alulról olvasztani kezdik. A sarktól jövő hideg áramok viszont leresztk az olvadás következtében elvékonyított jégmezőket a vastagabb jégtömböktől, s dél felé sodorják. Beáll a jég zajlása, mely magával ragad mindent, amit útjában talál, s amit a hátán hord.

A jégszigetek zajlás közben egymásra torlódnak, jégdombokká, sőt hosszú és lassú útjuk alatt jégheggyekké tömörülnek össze, 60—70 méter magas jégheggyek nem ritkák, *de előfordulnak olyanok is, melyeknek legmagasabb része*

80—100 méterrel emelkedik ki a tenger színe fölé. S ha most figyelembe vesszük, hogy az úszó jégheggyeknek $\frac{5}{6}$ vagy $\frac{6}{7}$ része víz alatt áll, s felszíni terjedelmük néha 40—50 négyzetkilométer, fogalmat alkothatunk magunknak, nicsoda hatalmas jégtettek ezek a vándorló szigetek.

De hogyan kerülhetnek állatok ezekre a mozgó jégszigetekre?

A jégpáncél a téli időszak elmúltával recsegések, ropogások közt hasadozni kezd. A nagyobb jégrepedést rianásnak nevezzük. ezek a többszáz méteres hasadások menydörgésszerű hangot adnak. A rianásokat különböző jelek előzik meg. Sokszor úgy hallszik, mintha a mélységben kaparnának, dobognának, fűrészelnének. Pattog, nyög, nyikorog a jég. Máskor mintha fűtventések hangzanának, mintha emberi lárma zürzavára vegyülne össze a vonat fékezésének csikorgásával. A víz erőfeszítése s a jégpáncél feszülése okozza ezt a sokféle kísér-

teties hangot, melynek borzalmas befejezése az ágyúdörrenéshez hasonló rianás. Erre megindul a jégmezők széteszlása, elválása, a jégtáblák letöredezése. A kisebb táblák elolvadnak, vagy a következő jégmezőkhöz torlódnak. S az így megy addig, amíg az Atlanti Óceán meleg áramai a hatalmas jéghegyeket is feldarabolják s magukba olvasztják. Ebben a munkában a meleg áramoknak hűségees segítő társai, a gyakori tengeri viharok, melyek délre kergetik a jéghegyeket a biztos megsemmisülésbe.

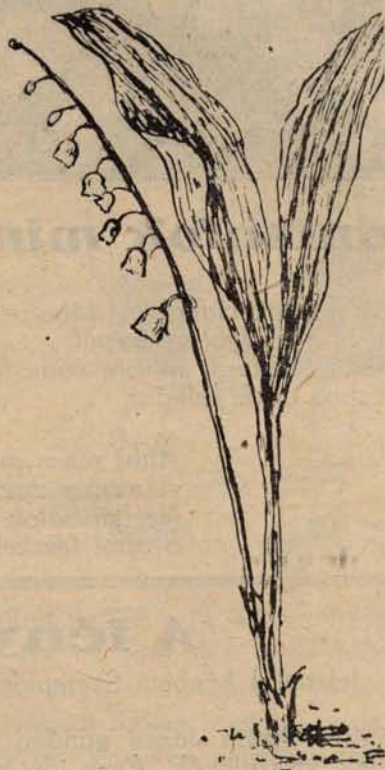
Talpas a Jegestenger fölött megtartotta a 100 méteres magasságot, de a gép gyorsaságát fokozta, mert már várta, hogy szárazföldet érjenek. Ha kissé kitért volna északnyugatnak, az útbaeső Medve-szigeten tarthatott volna pihenőt De a térképről ítélve, ez olyan kis szigetcetke, hogy arra a leszállást nem tartotta érdemesnek. Különben is ez a kitérés kerülő lett volna, tehát inkább egyenesen északnak vágott.

A látóhatár délen kezdett világosodni, olyan szürkületféle támadt a déli égen, min amilyen tavaszi naplemente után körülbelül egy óra múlva szokott beállani a nyugati boltozaton, mikor még nincs sötét, de a színek már összefolynak. A sarkfény világítása eltompult, amire az iránytű nyugodtabb, megbízhatóbb lett.

Másfél óra múlva már feltűnt a Spitzbergák legnagyobb szigetének *Fehér-hegysége*, mely szakgatott gerinceivel, kúpos csúcsaival hasonlít a norvég havasok alakjához.

A leszállást ez a hegyvidék nagyon megnehezíténé, ezért Talpas a Stor nevű tengeri szoros felé tart. Mindjárt jobb kézre esik az Ezer-sziget. Ezek az apró szigetcetkék feketéltek a sok rozmártól és lókától, melyek a partok mentén élvezték a mozdulatlan, tunya pihenést, s nyugodtan szundikáltak. Ugyancsak a szorostól jobbra következett az Edgesziget, melyen több rén-szarvast pillantottak meg. A repülőgép láttára valóságos versenyfutást rendeztek e fürge lábú, hatalmas aggancsú állatok. Edge szigettől északra közvetlen közelben fekszik a Barents-sziget, mely szintén a Spitzbergákhoz tartozik, de ez sem alkalmas a leszállásra. Itt a tengerszoros már egészen be volt fagyva. Majd a Hinlopen szoros fölé kerültek. Ez is befagyott állapotban volt. A baloldali partok egyik helyén útjukba esett egy sötét két kilométernél hosszabb s háromszáz méternél magasabb sziklafal, melynek minden hasadékát ellepték az alkák, ezek az éhes tengeri madarak. A repülőgép zúgására sűrű tömegekben menekültek nyugat felé, de azért a sziklahasadékok közt még olyan óriási mennyiségben maradtak vissza, mintha a fészkekről egy sem repült volna fel. (Folytatjuk.)

Tavaszi dal.

Csingilingi, gyöngyvirág...
Oh, be szép ez a világ!
Fű, fa, virág harma'os,
Napsugaras, illatos.
Áldva légy jó Istenünk!
Szép tavaszt Te adsz nekünk.

Csingilingi, gyöngyvirág...
Oh, be szép ez a világ!
Kis madárka dalra kel,
Felvidul rá a kebel.
Áldva légy jó Istenünk!
Szép tavaszt Te adsz nekünk.

Csingilingi, gyöngyvirág...
Oh, be szép ez a világ!
Enyhet ad a kis berek,
Boldog ott a jó gyerek.
Áldva légy jó Istenünk!
Szép tavaszt Te adsz nekünk.

Szállj felénk, szállj illatár!...
Zengedezz csak, kis madár!...
Tarka lepke gondtalan
Szállj velünk, szállj untalan!
Áldva légy jó Istenünk!
Szép tavaszt Te adsz nekünk.

HETYEI GÁBOR.

Ne bántsatok minket, vidám madárnépet.

Ne bántsatok minket, vidám madárnépet,
Szeretjük mi is a virágot, a szépet.
S, hogyha fészket rakunk ereszre vagy fára,
Ügyeljetek benne a kis fiókára.

Barátja vagyunk mi fának és virágnak,
Gyermekeknek, pataknak, az egész világnak.
Pusztítjuk a hernyót, hogy cseresznye érjen,
Pusztítjuk a legyet, nem hagyjuk, hogy éljen.

Ahol nincs madárdal, oh be bús az élet!
A madár dalától felvidul a lélek.
Ne bántsatok azért minket madárkákat,
S ahol fészket látok, védjétek a fákat!

L.

A fényképésznél.

Jelenet 1 képen. Szereplők: Fényképész, Jóska inas, Férj és Feleség.

Fényképész: Aztán Jóska gondod legyen mindenre, amíg visszajövök. Csak ide megyek a szomszédba.

Jóska: Ne tessék félni! Majd gondját viselem én az üzletnek.

Fényképész. (Elmegy.)

Jóska: (Vigan dörzsöli a kezét.) De jó, hogy egyedül maradtam egy kicsit, most én vagyok az úr. (Hajlong.) Alázatos szolgája, kezét csókolom, mivel lehetek szerencsés szolgálni? Mellkép, egész kép, kabinetkép, vagy enyves hát? Tessék csak helyet parancsolni és elkészülni a felvételhez és tessék mosolyogni, állandóan csak mosolyogni. (Máshangon.) Hisz egész jól megy. Most csak az a fontos, hogy valaki jöjjön, akinek bemutathatnám a tudományomat. A mester úr úgy sem hiszi el.

Férj és feleség. (Jönnek.)

Férj: Jónapot kívánunk. A mester urat keressük. Itt van?

Jóska: (Fürgén.) Alázatos szolgája, kezét csókolom, mivel lehetek szerencsés szolgálni? Mellkép, egész kép, vagy enyves hát?

Feleség: Ennye, de fiatal maga mester úr!

Jóska: Azt csak úgytetszik gondolni. Óh kérem, én már több tavaszt láttam

Férj: Nekünk egy életnagyságú képre van szükségünk. De szép legyen ám!

Jóska: Tessék csak helyet parancsolni és elkészülni a felvételhez és tessék mosolyogni, állandóan mosolyogni.

Férj és feleség. (Leülnek és mosolyognak.)

Jóska: (Elbujik a gép mögé.) Már megkezdtem az előkészületeket.

Férj: Hallja mester úr! Meddig mosolyogjak még?

Jóska: Hja, azt még én sem tudom biztosan. Most csak azt kell eldöntenünk, hogy milyen beállítást szeretnének úraságodék. (Beállítást mutat.) Jó lesz így? (Más beállítás.) Vagy esetleg ez inkább megfelelő.

Feleség: Azért maga a fényképész, hogy tudja, csak minél hamarább meg legyen, mert elfáradt a szám.

Jóska: (Gúnyosan.) Talán a sok hallgatásban? Hát kezdjük. (Egymás mellé állítja őket komikus beállításban, majd elbujik a gép mögé.) Nagyszerű kérem, nagyon fog hasonlítani.

Férj: Ne sokat beszéljen, hanem már kézírtse azt a felvételt!

Jóska: Csak türelem kérem, nemsokára meg lesz.

Feleség: (Sirósan.) Nekem már elfáradtak a lábaim.

Jóska: Drága nagysád, a szépségért szenvedni kell. Ilyen beállítást, senki más nem tud kitalálni, csak én! Na most vigyázat! Mikor hármat számolok, a gépbe kell nézni. (Számol.) Egy, kettő!...

Feleség: (Gyorsan.) Hápszil!

Jóska: (Haragosan.) Hát ez kérem nem járja! Miért tetszett bele tüszenteni? Most kezdhettek elülről. (Ujra beállítja őket, minél komikusabban.)

Férj: Mester úr! Meddig piszmoz még?

Jóska: Egy, kettő, ide nézni, három, kész!

Feleség: (Meggömbölyödve) Na hála Istennek! Már azt hittem, hogy mindig így kell maradnom.

Férj: Mondja mester úr, szép lesz a kép?

Jóska: Remek lesz kérem, ha elkészül. De egy kicsike baj van vele. Ugyanis nem volt a gépbe lemez téve! (Elszalad)

(Függöny.)

P. Darvas Zsuzsánna.

Az elszakított nadrág.

— Katona Jenő monológja. —

Ez úgy történt, hogy a szentgyörgyi vásárran, új nadrágot vettem anyám nekem. Örültem is szörnyen, hogy most már a régi rongyot nyugdíjba tehetem. Első hely a bemutatkozásra, a szomszédék nagy padlása volt. Ott gyűltünk össze minden délután, amíg szüleink pihentek ebéd után.

Ami akkor történt nem feledem soha. Lám a sors néha ilyen mostoha. A szeg lécebe én ültem épp' bele. S mert a szeg végéig kissé görbe volt, a bőrömön nem maradt semmi folt. Csak a nadrág! Az egyetlen, új, a szép, mutatta arasznyi helyen a szomorú utat, hol a szeg benne végig haladt.

Most mondják kérem mit tehettem? Rossz sejtelmekkel hazamentem. (Mutatja a nadrágot). Egyetlen nadrágom, az új, a szép... folytassam e gyászos mesét? Bőrömön, mit megkímélt a szeg, otthon a pálca foltot-foltra tett. S a pálca helye (tapogatja), erről nem is beszélek. Elég csak annyi, hogy meg vagyok és élek... (el).

A málnási szépasszonyok.

— Erdélyi népmese. —

A Székelyföld tele van régi várromokkal és mindeniküknek megvan a történelmi meséjük a várak urairól és úrnőiről, a hős vitézekről, akik táltosokon száguldtak tova, harcra keveredtek az emberekkel és emberfölötti lényekkel és mindenkit legyőzve tértek vissza sziklaváraikba, ahol a megkapták a méltó jutalmat.

Az alanti mesét egy öreg székelytől hallottam, úgy is írom le szóról-szóra, ahogy az öreg Mihály bá' elmesélte egy kukoricafosztás alkalmával.

* * *

Volt egyszer, hol nem volt, volt egy nagyon szegény juhászlegény. Egész nap őrizte a nyáját az Ólt partján a gazdag legelőkön. Nem volt neki soha más gondja, mint az, hogy a juhokat

A szófogadatlan gyermek.

Szófogadatlan volt édesanyjával szemben Palika. No ez már igen nagy hiba... Ki is kapott az engedetlenségért. S ez még nem volt elég. Resterem ugyan megírni, — de így történt szóról-szóra: sarokba állították engedetlen Palikát. Még ha csak hugocskája, Zsuzsóka tudna a dologról! De itt a kép, s az összes kis cimborák látják, hogy mi történt. Rosszabb ez a szégyenpadnál. Fogadkozik is Palika édesanyjának, hogy soha-soha nem lesz engedetlen és szófogadatlan.

és báránkákat őrizze, terelgesse. Sok dolga nem akadt, mert hűséges kutyája, a Bugris vigyázott arra, hogy a nyáj ne kalandozzon a filosba. Jókedvű és megelégedett legény volt Andris és talán az is lett volna holta napjáig, ha meg nem ismerte volna Rozit. De, hogy Rozit megismerte, megszerette, úgy gondolta, hogy el is veszi feleségül.

De ám mind a kettő földhöz ragadt szegény volt. Nem volt egyiknek sem talpalattnyi földje, nem volt egy kis kunyhójuk sem, ahol összeadták volna szegénységüket. Így hát amikor arról beszélgettek, hogy összeházasodnak, mindig megakadtak, elkezdtek sóhajtani és reménytelenül horgasztották le a fejüket. A lány egy kis kunyhóra, meleg otthonra gondolt, ahol

esténként párolgó étellel várja majd haza Andrist. A fiú meg — Isten tudja, honnan jutott eszébe — mindig arra gondolt: Hej! ha szép piros selyemszoknyát vehetnék Rozálnak, olyat, amilyen a bíró lányának van, milyen szép volna benne! Szebb, mint akármelyik leány a faluban, szebb, mint a málnási szépasszonyok. A málnási szépasszonyok! Azok a fehérbőrű, rózsás-arcú, villogószemű tündérek, akikről azt tartja a szóbeszéd, hogy megnémul az a földi halandó, aki megpillantja őket. Andris már gyermekkorában sokat hallott a málnási szépasszonyokról. A fonókban, meg kukoricahántáskor mesélgettek róla. Hogy is szól csak ez a mese?

* * *

Herec várában élt egyszer egy dúsgazdag várúr, akinek gazdagságánál csak a gonoszsága és fősvénysége volt nagyobb. Csak gyűjtötte, gyűjtötte a sok aranyat és drágaságot, már tele volt minden edénye, hordója, de a házanépétől még az ételt is sajnálta. Nemcsak a jobbágyaitól, cselédségtől, ruhódoktól, harcosoktól vonta meg az ételt és ruházatot, de még a tulajdon leányától is sajnált mindent. Addig nem csináltatott neki új ruhát, amíg a régi le nem szakadt róla. Kopottan, rongyosan járt a várkisasszony és akármilyen hétországra szóló szépség volt, a kopott durva szőrruhákban nem vették észre a daliás vitézek, akik pedig gyakran megfordultak Herec uránál.

Búsult is sokat a szép Delinke, de nem tudott magán segíteni, mert nagyon félt a mindig haragos, durvahangú apjától. Az ócska rongyokban nem mert a deli vitézek előtt mutatkozni, inkább egész nap magánosan sétált az erdőben. Az erdő tündérei — akiket a nép „a málnási szépasszonyoknak” nevezett — megsajnálta a szép és szomorú Delinkét és kérték a tündérkirálynőt, hogy segítsen valahogy rajta. A tündérkirálynő jószívű asszony volt, elhatározta, hogy szót emel érdekében a fősvény apjánál. Szelidszavú tündéreket küldött a hatalmas várúrhoz, arra kérve Herec urát, hogy öltöztesse várkisasszonyhoz méltóan a szépséges Delinkét, hogy ne kelljen szégyenkeznie a vitézek előtt.

— Ki mer beleavatkozni az én dolgomba? — harsogta durván a hereci várúr. — Azonnal takarodjatok és soha többé ne lássalak!

A tündérek megijedtek és elfutottak, a mérges várúr pedig kopóit uszította rájuk, nehogy még egyszer eszükbe jusson követségbe jönni.

Nagyon megharagudott a tündérkirálynő, amikor megkergetett tündéréit meglátta és elhatározta, hogy megbünteti a gonosz nagyurát. Harci tündéreivel és bűbajos hadával megtámadta Herec várát és még mielőtt a meglepett várúr riadót fújhatott volna, Herec várát és az

Olt mentén egészen Bodokig terjedő birtokot elfoglalták a tündérek. A vár úrát pedig tömlöcbe vetették, Delinkét azon nyomban tündérré avatták. A sok búzát, marhát szétosztották a jobbágyság és cselédség között, akikkel ezután nagyon emberségesen bántak a vár új úrai. A tündérek a sok kincsből, drágaságból gyönyörű tündérruhákat csináltattak.

A fősvény várúr nem bírta elviselni kincsei elvesztését. Gonosz szíve meghasadt, amikor látta, hogy a tömérdek kincsből, aranyból cifra ruhák készülnek. Halála pillanatában megátkozta a tündéreket ezekkel a szavakkal: Hiába való legyen rajtatok a sok szép ruha, emberi szem meg ne láthassa büntetlenül. Csak az éjszaka sötétjében páváskodhassatok.

A monda szerint az átok fogott és élő ember nem mert fölnezní az átsuhanó tündérekre, akik éjjelenként az Olt vizébe jártak fürdeni, vagy a parton páváskodtak, nézték a víz tükörképében csillogó ruhájukat.

Igy szól a mese, gondolta Andris s nagyot sóhajtott.

— Mire gondoltál Andris, hogy olyan sokáig hallgattál — szólalt meg Rozál.

— A tündérekre, a málnási szép asszonyokra gondoltam. Hej! ha egyszer ellophatnám valamelyiknek a suhogó, drágaköves, tollas ruháját! Tudom, hogy megirigyelnének téged a lányok.

— Az istenért Andris, ne beszélj ilyeneket — rémüldözött Rozál — tudod megnémul, aki meglátja őket. Átok van rajtuk.

— Nem nézném én meg őket, lelkem Rozál, dehogyan nézném, csak a ruhájukat csenném el és neked adnám.

— Nem kell nekem a tündérek ruhája. Igérd meg Andris, hogy nem lesed meg őket.

De Andris nem ígért semmit, csak bólogatott. Elbúcsuzott Rozáltól és lassú léptekkel elment.

*

Holdtölte volt éppen, szép langyos nyári éjszaka, a csillagok ragyogtak Herec felett és az Olt ezüstösen kanyargott az öreg hegy lábánál. Andris behúzódott a rekettés bokrai közé és onnan leste, várta a szép tündérek érkezését. Szilárdan elhatározta, hogy nem nézi meg őket csak a ruháikat cseni el, míg ők fürdenek.

Egyszerre csak suhogást hall. szárnycsatogást, selymek, tollak zizegését. Mint valami óriás madarak, úgy szállnak, repülnek keringnek a Herec fölött. Andrisnak dobogott a szíve az izgalomtól. Jaj csak nem odanézní, csak nem odanézní! — bízta magát. Behunyta szemét és erősen szorította a szemhéjjait, hogy ne merjenek kinyílni. Kis idő múlva csobogást hallott. A rohanó hűs habok körül táncolták a fürdőző szép tündéreket. Andris

most kimerészkedett a bokrok közül és a par-
ton odahányt ruhák felé kúszott. Hirtelen moz-
dulattal belemarkolt a nehéz selymekbe, libbenő
tollakba. Megfordult futni akart a drága zsák-
mánnal, de megbottlott és elesett. Úgy maradt
a földön fekve. Moceanni sem mert, nehogy
észrevegyék. Két karjával szorosan magához
ölelte az elcsent ruhákat.

— Oh, milyen szép lesz ezekben a ruhákban
Rozál. gondolta magában örvendezve. Ezekben
fog menni az esküvőre. Még a pap is álmél-
kodni fog, hát még a falú népe. De egyszerre
nehéz álom súlyosodott a pilláira. bárhogy eről-
ködött is, hogy ébren maradjon, elnyomta az
álom.

A fiu aludt, a tündérek, mint valami fehér
hattyuk úszkáltak a habokban. A nap előfutárja
a szép piros hajnal észrevétlenül jelent meg a
láthatáron. A fürdőző tündérek sietve igyekez-
tek a partra, ruháikat felvenni. Egyszerre az
egyik tündér ijedten felsikoltott. Embert látott,
embert, aki szorosan fogja a ruhákat és boldog
mosollyal alszik. Ekkorra a tündérkirálynő is
odaérkezett és csendet intett. Ovatosan akarta
visszalopni a ruhákat, mert tudta, milyen szörnyű
átok kíséri őket és ha fel talál ébredni a fiú,
veszve van.

De már késő volt. A sikoltásra Andris fel-
ébredt, rémülten bámult a szép tündérekre.
Kiabálni akart, de hang nem jött ki a torkán.
Soha löbbé nem tudott megszólalni. Megnémult.
A tündérek visszavették ruháikat és szomorúan
elrepültek.

Andris sírva maradt az Olt partján és tá-
togatva próbálta elmondani az odasiető embe-
reknek és a zokogó Rozálnak, hogy mi történt
vele.

— A tündérek! a málnási szép asszonyok! —
sikoltott Rozál.

— A tündérek! ... — mondták csendesen
az emberek és keresztet vetve néztek arra
Herec felé, amerre a málnási szép asszonyok
elszál tak.

B. Rafael Anna.

A kis madár tavaszi köszöntője.

Áldassék a neve, ki a tavaszt hozza,
Ki az ághegyére a rüggyet bogozza.
Aki napsugárt hint mezőre, virágra,
Aki gondolt rám is a dalos madárra.

Találós kérdés.

Ha felhajítom egybe — a tenyeremnél nem
nagyobb, ha leesik egy ponyvával sem lehet
betakarni. Mi az? (Egy csomag kártya.)

A legyek.

— Eszperantó eredetiből fordítva. —

Spanyol, angol, francia, német, orosz és kí-
nai ül egy asztal körül. Az asztalon poharak van-
nak, a poharakban sör látszik. A spanyol, az an-
gol, a francia, a német, az orosz és a kínai beszél-
getnek — természetesen — eszperantóul. Hirtelen
a nyitott ablakon zzz... berepül egy légy. Rep-
ked a szobában a mennyezetre, a falra, s hirtelen
beleesik a spanyol poharába. Egy másik légy re-
pül át az ablakon és beleesik az angol poharába.

Zzz...! a harmadik légy... Beleesik a fran-
cia poharába, a negyedik a német poharába, az
ötödik az orosz poharába, a hatodik a kínai po-
harába.

A spanyol felemelkedik, fogja a kalapját és
búszkén elmegy.

Az angol veszi nyugodtan a poharát, földre
önti a sört és kiált: Pincér más poharat!

A francia nagyon elégedetlen. Beszél, beszél,
kiabál, zajong, nagyon haragszik, de az asztalnál
marad.

A német nyugodtan, lassan kiveszi a legyet a
pohárból, a padlóra dobja és megissza a sört.

Az orosz nézi a kis állatot, amely úszkál a
pohárban és megissza a sört, a légyel...

Míg a kínai örvendező arckifejezéssel kiveszi
a legyet a pohárból... megeszi a legyet... és
megissza a sört...!

Humor.

Kovács Feri írja a dolgozatában:

— A legboldogabb állat a csiga. Ő maga
a háziúr. Így sohasem dobhatják ki a lakásából
és nem emelhetik fel a házbérét.

Brekeke: Koi! Koi! Jóestét! Krekeke szom-
széd!

Krekeke: Jóestét Brekeke úr! Olvastam az
Uj cimborából, hogy a húsvéti tojással némi-
nemű bajok voltak.

Brekeke: Igen... azaz, hogy... szóra sem
érdemes az egész.

Krekeke: Néha történnek balesetek...

Brekeke: Igen... No jóestét szomszéd...

Krekeke: Jóestét!

HARANGJÁTÉK.

A nap heve elkonnyad,
Húse jön az alkonynak,
Esti Áve Mária:
Mindjárt kong az ária.
Szepi bácsi — vak, siket —
A toronyba feltipeg,
S tapogatja, hol lehet
Megfogni a kötelet.
Szepi bácsi nem érez,
Odanyúl a kötélhez,
Óra veri a hetet,
S meghúzza a kötelet.

Kötélhúzás sikerül,
Most a macska lekerül,
Ijedtében mit tehet,
Megkapja a kötelet
Négy lábával feszesen,
Nincs helyén az esze sem,
Harangszóba halt a táj,
Csüng a macska, farka fáj...
Szepi bácsi nem pihen,
Húzza, húzza sebtiben,
Giling-galang, gin-galang,
Vigan cseng a kis harang,
Ám a macska nem állja,
Túl-vidámnak találja...

A harangszó elpihen,
Mérges macska kebliben
Lázadozik, ég, harap,
Egyként szégyen, és harap.
Mihelyt farka szabadul,
Fel is szökik ő vadul,
Háta görbül sarlóra,
S úgy köpköd a tarlóra:
Szepi bácsi fejére,
Ki ilyesmit megére,
Hogy kézben mi tartva volt:
Tarka macska farka volt.

Igric.

Találós kérdés.

Erdőn vágják, megfaragják, lelket tesznek
bele. Mi az? (bölcső)

*

Míg él mindig fut, holta után pedig lop.
Mi az? (lopólok)

*

Erdőn vágják, megfaragják, testet tesznek
bele. Mi az? (koporsó)

DALOLJATOK KIS CIMBORÁK

Cserebogár . . .

— Népdal. —

Cserebogár, sárga cserebogár,
Nem kértem én tőled, mikor lesz nyár.
Azt sem kértem sokáig élek-e?
Csak azt mondd meg, rózsámé leszek-e?

Ahogy kis munkatársaink írnak...

A szünidei pályázatokra vonatkozóan a következők a következően bírálnak:

Román Kató Satumare, I. díj Friedmann Anci III. g. o. t. Ági és Béla. II. díj Imre Sándor II. g. o. t. és András. III. díj Csüri Évi I. g. o. t.

Hajós Pista Oradea, I. díj Gr. Béli Margit III. g. o. t. II. díj Weress Zsófia IV. el. o. t. III. díj Sipos Jolánka IV. el. o. t.

Hájas Muki és a virsli esete.

Hájas Muki virsli tenni,
Vendéglőbe sétált.
Vele ment a két kutyája.
Puji meg a Cézár.

Az asztalnál Muki fordul,
Puji pedig mordul,
Finom virsli végén kapja,
S szalad vele az udvarra.

Hájas Muki mérges nagyon:
Ezt a kutyát agyon csapom,
S mig elfordud Puji után,
Cézár kap a virsli után.

Elviszi ő a másikat,
A tányér üresen maradt.
Hájas Muki majd megpukad,
Asztal alá is bekukkant.

Rázhatja már a szakállát:
— Azt a kutya-kutyafáját!
Nem hozom én többet ide,
Adta két kutyáját.

Zsigmond György, unit. III. g. o. t.

Hímes szárnyú tarka lepke,
Ide szálltál a kezemre.
Vajjon honnan, merről jöttél,
Onnan, ahol soha nincs tél?

MARCELLA NÉNI PÓSTÁJA

Gál Lajosné. A húsvéti jókívánásokat köszönöm. A beígért cikket megkaptuk. Köszönetünk érte. Kormos Jenő. A rajzot megkaptam. Nagyon szép. A segítségnek előre is örülök, bizony szükség lesz rá. Csáky Ilona IV. el. o. t. A húsvéti szám keresztretjvényén szorgalmasan

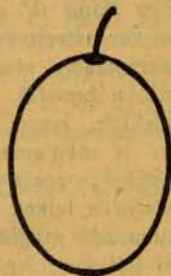
dolgoztál. A rejtvényorsoláson rész is vesz a megfejtésed. Nem láttalak a húsvéti találkozón. Péter László II. el. o. t. Örülök, hogy meglátogattál Péterke, így személyesen is megismerhettelek. Kedves tőled, hogy a toborzón te is részt akarsz venni. Remélem lesz is eredménye a lelkes munkának. A keresztretjvény és a palmaerdő megfejtése nagyszerűen sikerült, de a cicással baj van. No legközelebb egészen biztosan jobban fog sikerülni a megfejtés. Román Katóka. Szép kis leveledet tetszéssel olvastam. Köszönöm a húsvéti jókívánásokat. Te voltál az első, aki a nyári beszámoló-pályázatra a bírálatot beküldted. Megfogantak-e a százsorszép palánták? A rejtvény-megfejtést átadtam a rovatvezetőnek. Várom beszámolódat a legközelebbi cimborá találkozóról. Kardos Laci IV. el. o. t. A húsvéti keresztretjvényen ügyesen dolgoztál, azonban a cicával nálad is baj volt. De ez igazán szóra sem érdemes, legközelebb hibátlan lesz a rejtvényed. Harkácsy Juliska. Nagyon sajnáltam, hogy nem voltál ott a húsvéti találkozón. Még jó, hogy Sárika eljött, legalább a százsorszép palántákból ti is kaptatok. Kíváncsi vagyok, megfogantak-e a kis palántok? A rejtvényed szép és rendes. A megfejtés is hibátlan. Jakab Dezsőke I. el. o. t. Képezem, milyen szomorú vagy, hogy most már elköltözködtök a régi helyről, s más városba mentek... Józsika is busul majd, mert nem lesz kivel játszania. A fényképet, amit emlékül adtál, a kis cimborák albumába tettem. Görög Livia, Harkácsi Sárika, Weisz Bandi, Csigi Irén, Román Kató, Gocs Juliska és Rózsika, Saska Sári és Pityu, Sztojka Tibi, Berger Ilus, Horváth Kató, Huttira Margit, Mikacs Böske, Podolák Zsuzska, Révész László, Róna Ervin, Szikorák Ica, Taar Gizella, Erős Gyula, Krémer Józsika, Kallós Ilona, Fodor Ilonka s Góbi, Bencze Margit és Irén, Gocs Anna, Balogh Anti s Bözsike, Papp Iluska, Nagy Gabicza, Szemerei Kató, mind, akik a neveket az Uj Cimborá emlékkönyvébe beírtátok, tanujelét adtátok a szereteteknek, a hűségeteknek. Örömmel láttalak viszont benneteket a találkozón. Bartha Jenőke. Szeretnék megismerni kis cimborá. Irj majd egy szép bemutatkozó levelet. Gál Péter III. g. o. t. A magyar eszperantó nyelvű Miki-Puki levelezőlapokat megkaptad. S azt írod, kedvet kaptál hugocskáddal együtt az eszperantó nyelv tanulásához. Ferenczy

Margit, Balogh Ibolyka, Bene Sári, Csorba Karola, Kimpel Olgi, Tóbis Margit. Készültök-e a rajzkiállításra? Petrovay Szabolcs I. el. o. t. Nagyon sajnáltam Szabcsikám, hogy husvétkor nem öntözhető meg. Ha tudtam volna, hogy eljössz, talán el sem utaztam volna. Hogy éreztél magad a lakodalomban? Ird meg majd az utazásodat.

Rajziskola.

Vezeti: Kürthy Klára.

10. számú minta.

Ha a szőlőt már le tudjátok rajzolni, utána a szilva már gyermekjáték.

Rajzoló kis cimboráink figyelmébe!

Az országos rajzkiállításunk gazdag eredményéből láttuk, hogy kis olvasóink milyen kedvvel rajzolnak, festenek. Az enyhe idők beálltával szeretnénk még néhány nagyobb városban bemutatni az erdélyi gyermekek nagy rajz és képgyűteményét. Nos, akinek kedve van, készíthet rajzokat az ezutáni kiállításokra. Lehet tetszésszerű, saját elgondolásokat után készült rajzokat beküldeni. De a vidéken lakó kis cimboráinknak tűzünk ki egy külön feladatot is. Rajzolják le annak a vidéknek a népviseletét, ahol laknak. Utbaigazítást kérhetnek szüleiktől és tanítóiktól is.

* * *

Május hónap folyamán meglátogatjuk a turdai és câmpia turzi-i kis cimborákat és egyszer mind nagy rajzkiállítást is rendezünk nekik. Lesz mesedélután és rajzverseny is, amelyen a nyertesek jutalomban részesülnek. Turdai, és câmpia turzi-i kis cimborák készítsétek addig a rajzaitokat!

Junius hóban Aradra készül az Uj Cimborá, ahol éppen olyan nagyszabású országos gyermekrajzkiállítást rendez, mint, amilyen februárban Clujon volt. Ezzel a tavaszi rajzkiállítások sora le is zárulna.

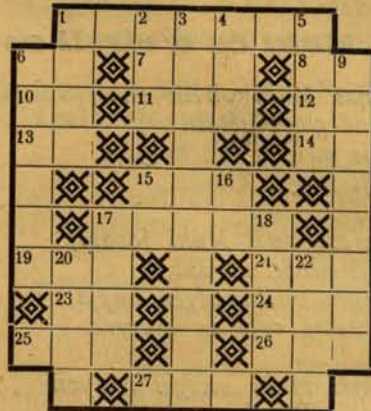
Az Uj Cimborá tavaszi rajzkiállításaira rajzokat állandóan küldhettek be. Zalău, Tg.-Mureș, Brașov, București, Odorheiu, Tg.-Săcuiesc-i kis cimborák nem látjuk rajzaitokat a gyűjteményünkben.

Rovatvezető: Sólyom István.

Keresztrejtvény.

Beküldte: Koncz Ernő II. g. o. tan.

Vízszintes sorok: 1. Éjjeli madár. 6. S-el a végén, táplálék. 7. Fiú név. 8. Egészséges. 10. Mindenkinek ez a legfontosabb. 11. Franciaországi tartomány (fonetikus). 12. K-val a végén, mesterség. 13. Tanítás eleje. 14. —ba—be franciául (fonetikus). 15. Lim ikerszava. 17. Leánynév becézve. 19. Fohász. 21. Szín. 23. A művelt ember ez. 24. Kutya. 25. Leghíresebb fényképezőgép-márka. 26. Fém. 27. A járda is szokott némelykor ilyen lenni.

Függőleges sorok: 1. Nemzetközi folyó. 2. Vissza: fontos ipari növény. 3. Egyik cluji mozi neve. 4. Akár latinul. 5. Takarmány. 6. Melyik napra esik a hetivásár. 9. Egy nap a hétből. 15. Francia névelő. 16. Mód mássalhangzói. 17. Leánynév. 18. Testvérek, melyek egy napon születtek. 20. Majom név. 22. Dél ideje.

Megfejtésül beküldendők: Vízszintes: 1, 8, 17, 19 és 27. Függőleges: 1, 3, 5, 6, 9, 18 és 22. Megfejtési határidő 1935 május 22.

A megfejtők között jutalmul három könyvet sorsolunk ki.

Kis cimborák! Ha zongorát akartok tanulni kezdőket, haladókat sikeresen tanít és hozzátok is elmegy egy kedves tanárnéni. Érdeklődni lehet a kiadóhivatalba.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

FERENCZY LÁSZLÓ MARCELLA.

Főmunkatárs: **TELEKY DEZSŐ,**

Kiadja: a Minerva Nyomdai Műintézet R.-T. Cluj